

SKL – Öppna jämförelser grundskola 2017

I mitten av december publicerade Sveriges kommuner och landsting (SKL) *Öppna jämförelser – Grundskola 2017*. Det är en årligt återkommande rapport och syftet är att ge en översiktlig bild av resultatet i grundskolan, både nationellt och för respektive kommun. SKL:s målsättning är att Öppna jämförelser ska bidra till att fördjupa analysen av skolans resultat och därmed bli ett av underlagen i skolhuvudmännens systematiska förbättringsarbete.

SKL samlar tre typer av indikatorer i *Öppna jämförelser – Grundskola*. Huvuddelen av redovisningen avser studieresultat i årskurserna 3, 6 och 9. Dessa kompletteras med några nyckeltal för ekonomi och personal. Utöver dessa redovisas även resultaten från Skolinspektionens elevenkät i årskurserna 5 och 9. Resultaten för Sveriges 290 kommuner rankas inbördes. Uppgifterna för 2017 avser ekonomiåret 2016 och läsåret 2016/2017.

Behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram sjunker nationellt. Det gäller alla elevgrupper förutom gruppen elever med okänd bakgrund. Resultaten varierar stort mellan kommunerna och SKL skriver att analysen visar att bland dem som har lägst andel behöriga har mottagandet av nyanlända varit högt. Även andelen elever som klarade kunskapskraven för minst betyget E i samtliga ämnen sjunker. Här är spridningen mellan kommunerna ännu större och andelen varierar från 41 – 94 %. Pojkar som grupp har sämre resultat än flickor. Andra faktorer som påverkar resultaten är föräldrarnas utbildningsbakgrund och antal år som elever med utländsk bakgrund har gått i svensk skola.

Nynäshamns kommun följer resultatutvecklingen för slutbetyg i riket. En lägre andel elever blev behöriga ett yrkesprogram i gymnasieskolan. Andelen elever som når kunskapskraven i alla ämnen i slutbetyget från årskurs 9 minskade med omkring sex procentenheter i jämförelse med föregående läsår.

En hög andel av kommunens elever i årskurs 6 klarade kunskapskraven för minst betyget E i matematik (92,6 %). Det är flera procentenheter bättre än riksgenomsnittet på 89,6 % och kommunen närmar sig resultatet för de 25 % bästa kommunerna i landet. Resultaten i svenska når inte upp till riksgenomsnittet och kommunen placerar sig något under mitten i kommunrankingen.

Kommunens elever i årskurs 3 presterade mycket bra i de nationella proven i matematik. En hög andel av eleverna (75 %) som deltagit i samtliga nio delprov klarade även kunskapskraven för samtliga. Det är åtta procentenheter högre än för riket totalt och kommunen placerar sig högt i jämförelsen med rikets övriga kommuner. I svenska/svenska som andraspråk motsvarar kommunens resultat resultatet för riket totalt.

Sammanvägt resultat i årskurs 9

Kommunerna jämförs med ett sammanvägt resultat. I beräkningarna ingår både faktiska och modellberäknade värden. De modellberäknade värdena kompenserar för kommunernas strukturella

förutsättningar. Resultaten viktas lika mycket vid sammanräkningen. SKL menar att det sammanvägda resultatet ska ge en bild av hur väl kommunerna klarar sitt kunskapsuppdrag. Indikatorn redovisas inte som ett framräknat resultat utan enbart som en rangordning mellan kommuner.

Följande sex nyckeltal ingår i SKL:s sammanvägda resultat.

1. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (faktiskt värde).
2. Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen (modellberäknat värde).
3. Genomsnittligt meritvärde (faktiskt värde).
4. Genomsnittligt meritvärde (modellberäknat värde)
5. Andelen elever behöriga ett yrkesprogram (faktiskt värde)
6. Andelen elever behöriga ett yrkesprogram (modellberäknat värde)

Nynäshamns kommun tappar flera placeringar i jämförelsen med rikets övriga kommuner. Kommunerna i Stockholms län har genomgående goda sammanvägda resultat och placerar sig på den övre halvan i kommunjämförelsen.

Öppna jämförelser i grundskolan 2017 (Stockholms län)

Sammanvägt resultat i årskurs 9

Kommunernas placering bland rikets 290 kommuner

(Värdet inom parentes avser föregående års placering)

Kommun	Ranking	Kommun	Ranking	Kommun	Ranking
Nykvarn	5 (3)	Sollentuna	31 (19)	Vallentuna	85 (137)
Nacka	7 (9)	Huddinge	38 (41)	Sigtuna	87 (131)
Ekerö	8 (6)	Stockholm	40 (53)	Upplands Väsby	100 (95)
Lidingö	9 (5)	Vaxholm	44 (59)	Botkyrka	117 (106)
Österåker	14 (56)	Värmdö	49 (57)	Sundbyberg	124 (96)
Salem	15 (158)	Södertälje	64 (92)	Tyresö	133 (48)
Danderyd	17 (11)	Haninge	66 (72)	Nynäshamn	137 (103)
Täby	21 (39)	Norrtälje	75 (113)	Solna	142 (133)
Upplands-Bro	27 (74)	Järfälla	80 (104)		

Källa: KOLADA

Effektivitetstal

För att få en bild av hur effektivt kommunerna bedriver sin verksamhet ingår ett effektivitetstal i Öppna jämförelser. Vid beräkningen läggs kommunens sammanvägda resultat samman med kommunens avvikelse från standardkostnaden. Kommunernas standardkostnad beräknas för att kompensera för strukturella förutsättningar. Standardkostnaden är den kostnad som en kommun kan förväntas ha om verksamheten bedrivs med en genomsnittlig kvalitet och effektivitet. Avvikelsen från standardkostnaden visar skillnaden mellan kommunens faktiska och förväntade kostnader. Med en negativ avvikelse bedrivs verksamheten till lägre kostnader än vad de strukturella förutsättningarna motiverar. SKL använder denna indikator för att ge en mer rättvisande beräkning av effektivitetstalet. Det är svårt att jämföra kommuners kostnader utan att ta hänsyn till strukturella faktorer.

I beräkningen viktas ekonomiindikatorn något lägre än det sammanvägda studieresultatet. SKL framhåller också att resultaten ska tolkas med viss försiktighet. Indikatorn ger inte direkt information om kommuners effektivitet men får ett visst värde vid jämförelser med andra kommuner. Av dess skäl redovisas enbart indikatorn som en rangordning mellan kommuner.

Kommunerna i Stockholms län framstår som effektiva i SKL:s beräkningar och rangordnas högt i tabellen. De första kommunerna i tabellen kännetecknas av både goda studieresultat och en hög negativ avvikelse från standardkostnaden.

Öppna jämförelser i grundskolan 2017 (Stockholms län)

Effektivitetstal

Kommunernas placering bland rikets 290 kommuner
(Värdet inom parentes avser föregående års placering)

Kommun	Ranking	Kommun	Ranking	Kommun	Ranking
Nacka	1 (6)	Sundbyberg	16 (12)	Vallentuna	62 (104)
Österåker	2 (10)	Haninge	19 (19)	Tyresö	69 (33)
Lidingö	3 (2)	Upplands-Bro	20 (67)	Sigtuna	75 (122)
Ekerö	4 (3)	Värmdö	27 (22)	Upplands Väsby	88 (49)
Täby	5 (5)	Vaxholm	37 (57)	Södertälje	89 (127)
Salem	8 (81)	Huddinge	43 (71)	Nynäshamn	92 (38)
Danderyd	10 (13)	Järfälla	45 (69)	Norrtälje	105 (230)
Sollentuna	13 (45)	Solna	49 (88)	Stockholm	163 (233)
Nykvarn	14 (34)	Botkyrka	55 (60)		

Källa: KOLADA

Nynäshamns kommun tappar relativt många placeringar i jämförelsen. Tidigare år har kommunen rangordnats relativt högt bland landets kommuner. Skolornas läsår, höst- och vårtermin, omfattar två olika budgetår. Effektivitetstalet beräknas med ekonomiindikatorer från föregående år. Effektivitetstalet 2017 (92) beräknas således med studieresultaten från läsåret 2016/2017 och ekonomiindikatorer från budgetåret 2016.

Det är rimligt att anta att kommunens tillbakagång kan kopplas till försämrade studieresultat i årskurs 9 samt att kommunens nettokostnader har närmat sig standardkostnaden något.

Det är dock viktigt att framhålla att indikatorer som bygger på rangordningssystem rymmer flera faktorer som måste beaktas vid jämförelser. En tillbakagång i rangordning behöver inte innebära att de faktiska resultaten har försämrats. De kan till och med ha förbättrats men kanske inte i den grad som flera andra har förbättrat sina resultat.

Öppna jämförelser i grundskolan 2017

Nynäshamns kommun

	2014	2015	2016	2017
Sammanvägt resultat åk 9 (kommunranking)	139	133	103	137
Avvikelse från standardkostnad	-8	-9	-5	
Effektivitetstal (kommunranking)	29	48	38	92

Källa: KOLADA

Skolinspektionens elevenkät

I Öppna jämförelser redovisas ett urval av resultat från Skolinspektionens enkät. Resultatet redovisas som andelen positiva svar, vilket innebär att svarsalternativen *Stämmer helt och hållet* och *Stämmer ganska bra* summeras. Nedan redovisas resultatet för några av enkätens påståenden.

204 av kommunens elever i årskurs 5 besvarade enkäten vårterminen 2016. Det motsvarar en svarsfrekvens på 72 %. Respondenterna i årskursen svarar genomgående mer negativt på urvalet av

påståenden än det genomsnittliga värdet för samtliga respondenter. För flertalet påståenden rangordnas kommunen bland de 25 % kommuner som har lägst resultat.

190 av kommunens elever i årskurs 9 besvarade enkäten, vilket motsvarar 83 % av det totala antalet elever. Respondenterna i årskurs 9 har en något mer positiv syn på skolan i jämförelse med samtliga respondenter än eleverna i årskurs 5. För några av urvalets påståenden instämmer kommunens respondenter i lika hög grad som det genomsnittliga värdet för samtliga respondenter. Mest positiva är de till att lärarna hjälper dem i skolarbetet när de behöver det.

Resultatet av hela Skolinspektionens undersökning finns på Skolverkets webbplats SIRIS.

Utredare

Mats Nilsson

Barn- och utbildningsförvaltningen